

ZABELEŽKA OKROGLE MIZE: Problematika urejanja prostora v Sloveniji

Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije, Ljubljana, 3.3.2010

Okrogla miza je potekala v organizaciji Matične sekcije prostorskih načrtovalcev ZAPS na podlagi številnih odzivov in predlogov v zvezi s »Pozivom k spremembam v urejanju prostora«, ki je bil objavljen na spletni strani ZAPS, 5.2.2010.

Podpisniki Poziva, ki so ob podpori zapisali tudi svoja mnenja, so predlagali, naj se čim prej odpre razprava v zvezi s problematiko urejanja prostora v okviru Zbornice in širše, naj se ta razprava vodi tudi z vidika konkretnih projektantsko – načrtovalskih problemov in naj se nadaljuje z aktivnostmi za spremembe v korist stroke ter slovenskega prostora kot skupne in nenadomestljive dobrine.

V uvodu je predsednik ZAPS **mag. Andrej Goljar** pozval k aktivnemu sodelovanju v zvezi s problematiko okrogle mize in napovedal nadaljnje delovanje ZAPS na tem področju.

Liljana Jankovič Grobelšek, Matična sekcija prostorskih načrtovalcev je predstavila oblikovanje skupine, ki je pripravila Poziv. Skupina se je oblikovala samoiniciativno na podlagi nekaterih dogodkov v jeseni 2009 (Svetovni dan Habitata, 5. 10., Okrogla miza ZAPS, 22. 10. in Dan arhitektov, 9. 11.), ki jim je bilo skupno opozarjanje na nevdružne razmere na področju prostorskega načrtovanja in na zaskrbljujoče posledice razmer, ki se odražajo v prostoru. Odgovornost stroke je, da opozarja na probleme in obenem svari pred nadaljnjimi degradacijami, če se pogoji, zaradi katerih so te nastale, ne spremenijo. Odgovornost stroke pa je tudi, da predlaga možne rešitve in motivira javnost s primeri dobre prakse. Skupina se je najprej uskladila o tem, da je za dosego sprememb na bolje potrebno jasno, usklajeno ter združeno delovanje stroke. Poziv je tako naslovljen na strokovno, politično in širšo javnost. Ob objavi Poziva je bilo izvedeno obveščanje na e-naslove posameznikov in inštitucij, odposlana so bila pisma predsednikoma Vlade in Državnega zbora ter predsedniku države.

Izidor Jerala in **dr. Alma Zavodnik Lamovšek** sta predstavila vsebino in namen Poziva k spremembam v urejanju prostora, ki je samo prvi v nizu javno predstavljenih stališč strokovne javnosti do nastalih razmer na področju urejanja prostora. Poudarila sta tudi, da naj to ne bo samo akcija Zbornice, da je treba obveščati vse strokovne javnosti v smer združevanja stroke, ki deluje na različnih področjih (projektanti v praksi, strokovna društva, fakultete, uprava, inštituti). Potrebne so kontrolirane pozitivne spremembe, reorganizacija strokovnega dela, pa tudi jasno in artikulirano izražanje strokovnih stališč, da jih bodo mediji razumeli in prenašali širši javnosti. Menita tudi, da sta med prioritetskimi nalogami sprejem povabil predsednika državnega zbora Pavla Gantarja in državnega sekretarja MOP Zorana Kusa, k javni predstavitvi stališč odboru državnega zbora za okolje in prostor ter MOP-u.

Borut Bončina je v prispevku Od strateškega preko taktičnega do operativnega poudaril, da šest sklepov posveta namenjenega odgovornim za urejanje prostora v državi (Državni svet, 25.02.2010) lahko predstavlja *strateško usmeritev* za delovanje. *Taktična usmeritev* je, da je treba povezati delovanje petih sfer - državne uprave, ZOS in SOS kot interesnih združenj občin, zbornic ZAPS in IZS, inštitucij s področja

VEGOVA 8, SI-1000
Ljubljana,
Slovenija
ident. št. za ddv
SI10754938
mat. št. 1913433
T +386 1 2420670
f +386 1 2420680
zaps@zaps.si
www.Zaps.si

CHAMBER OF
ARCHITECTURE AND
SPATIAL PLANNING
OF SLOVENIJA
/ ZAPS

izobraževanja in raziskovalnega dela ter laično javnost. *Operativna usmeritev* pa naj postane »modus operandi« delovanja ZAPS v oblikah kritičnih polemik in pobud, permanentnega izobraževanja, organiziranja stalnih strokovnih srečanj, prisotnosti v medijih, pritiska na odgovorne, da se znova vzpostavi dotok državnih in evropskih sredstev aplikativnim raziskovalnim nalogam s področja prostorskega načrtovanja, spremljanja predlogov članov ZAPS za izboljšanje vseh nivojev zakonodaje in v obliki pritiska na odgovorne, da se dokonča delovanje državnega informacijskega prostorskega portala, ki bo zagotavljal možnost stalnega javnega poročanja o vseh vidikih urejanja prostora.

Vsebinski odzivi na Poziv, ki so prispeli na e-naslov Zbornice, so prinesli mnoga kakovostna mnenja in predloge (odzivi na poziv). Po vsebini se delijo na oceno stanja s skupnimi ugotovitvami, da je stanje nevzdržno in ga je treba spremeniti, na oceno zakonodaje, ki kot sistem ne funkcionira dobro, na problematiko sektorskega planiranja in težave v praksi pri usklajevanju sektorskih zahtev, na podporo ideji, da se vzpostavi krovna prostorska služba pri Vladi RS in na podporo krepitevi strokovnega znanja, ki lahko stroki v vsakih razmerah zagotavlja večjo strokovno kredibilnost.

Sledila je živahna **razprava**. V tem zapisu so navedeni predvsem konkretni predlogi, ki so bili izraženi v razpravi in ne celotna razprava.

Dr. Gaberščik je menil, da je treba aktivno sodelovati pri spremembah zakonodaje ter v Ustavo RS vnesti poglavje o okoljskih in prostorskih razmerjih, za kar se sam že konkretno zavzema. **A. Prelovšek** je predlagal, naj se v naprej piše v bolj splošno razumljivem jeziku. Poziv je orientiran na probleme, ki jih javnost ne zaznava na način, kot jih stroka. Treba se je osredotočiti na ključno problematiko, ki jo razpozna širša skupnost. **T. Tomšič** je predstavila koprsko civilno iniciativo VIVAT LOGGIA!, ki se zavzema za ureditev koprsko Loggio in združuje preko 100 ljudi. Predlagala je, da bi se v akcijo okrog Poziva vključevale tudi civilne iniciative.

S. Gabrovšek: le ZAPS lahko ustvari primerno institucionalno protiutež posameznim lobijem, ki znotraj MOP in MKGP vplivajo na predpise, ki jih politika sprejema. Večino predpisov s področja prostora izdela naša stroka, pomembno je zagotoviti, da bodo arhitekti poučeni in opozorjeni na to, kako naj bodo predpisi jasni, enoznačni in enostavni, kratki in dokončni. Določila odlokov morajo biti razumljiva vsem, ki jih uporabljajo. **B. Dražič** je predlagala, naj bo Poziv napisan bolj enostavno in razumljivo. V vse, za kar se zavzemamo, je treba vključiti širšo javnost in pripraviti akcije tako, da se bo širša javnost lažje identificirala in nas podprla. **J.G. Purger**: stroka je vsa leta sodelovala pri spremembah zakonodaje in pisala predloge, vendar v večini niso bili upoštevani. Podpira, da se tematika vključi v Ustavo RS. Licenca P za prostorsko načrtovanje ni ustrezno urejena. V zakon naj se vrne inštitut občinskega urbanista. **I. Jerala**: število občin je izrazito preveliko, smiselni bi bilo največ do 60 občin. **M. Lipnik**: je podprla pobudo za spremembo Ustave in menila, da bi se morali prostorski zakoni spreminjati z 2/3 večino v parlamentu. Obenem je opozorila, da je v Zbornici vsaj 1000 članov, ki imajo pooblastilo za prostorsko načrtovanje, kar omogoča ZGO-1b. Zbornica bi to morala drugače urediti. **J. Grmek**: zakonodajo je treba najprej poenostaviti, uvede pa naj se soglasje občine. **A. Prelovšek**: če so zakoni slabi, jih je treba popraviti, saj so v njih prelomne točke tveganja. Velik problem npr. je, da med gradbenim dovoljenjem in planom ni lokacijskega projekta. **Simoneti**: preden zahtevamo spremembe zakonodaje, se vprašajmo o svoji odgovornosti – saj smo pri teh zakonodajah sodelovali.

Zapisa: Liljana Jankovič Grobelšek, MSP ZAPS